

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-Н КОНСТАНТИН ПРОДАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

С Т А Н О В И Щ Е

Относно: Закон за изменение и допълнение на Закона за водите, № 52-654-01-46/22.05.2026 г., внесен в Народното събрание

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРОДАНОВ,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ,**

В Годишния доклад за дейността на омбудсмана за 2025 г., внесен с рег. № 51-639-02-4/31.03.2026 г. в Народното събрание, в сектор ВиК отправих основна препоръка - приемане на нов Закон за водоснабдяването и канализацията, който:

- да гарантира правото на потребителите на достъп до ВиК услуги на икономически обоснована цена, която да е обвързана с начина на доставяне на водата и изпълнението на показателите за качество;
- да предвиди бърза и ясна процедура за прилагане на по-ниска цена на водата, когато не отговаря на нормативните изисквания за качество;
- да предвиди изплащането на водни помощи на социално слабите и уязвимите потребители;
- да въведе ефективен институционален контрол върху дейността на ВиК операторите;
- да определя социалната поносимост на цената на ВиК услугите на база на надеждни данни и съобразно доходите на домакинствата;
- да въведе нов, по-справедлив начин на разпределение на количествата вода „общо потребление“;

- да въведе ясни правила за обявяване на режим на водоснабдяване, както и неговото спазване, като се гарантира правото на потребителите да получават качествено алтернативно водоснабдяване;

- да гарантира едновременното отчитане на общите и индивидуалните водомери за студена и топла вода, вкл. с дистанционен отчет;

- да предвиди бърза и опростена процедура за потребителите да получават компенсации от ВиК операторите, когато не се предоставят качествени ВиК услуги.

Тези препоръки се базират на анализ на проблемите, които гражданите поставят в жалбите си до омбудсмана.

През последните 5 години броят на жалбите на потребители на ВиК услуги в институцията на омбудсмана се е увеличил. Неизменно на първо място са сигналите срещу лошото качество на предоставяне на водоснабдителни услуги, следвани от оплакванията за нарушено право на реално измерване и отчитане, в т.ч. начисляване на разход за вода „общо потребление“ в сгради - етажна собственост и др.

В последните три години сме свидетели на тежки водни кризи в определени региони на страната – Сливен, Омуртаг, Шумен, Плевен, Брезник и много населени места от Софийска и Великотърновска област.

Съгласно Годишния доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за 2024 г., Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) констатира общи загуби на вода във водоснабдителните системи, общо за страната, 60,25 %. За сравнение, 2023 г. са били 60,21 %, 2022 г. - 61 %, 2021 г. – 59,78 %, 2020 г. – 60,30%. Т.е., **подобрене и намаляване на общите загуби от 2020 г. до момента не се регистрира, но трайно увеличение на цените има – 2026 г. спрямо 2020 г. средното увеличение за страната е над 72 %**. Тук логично възниква въпросът – защо няма ефект от инвестициите, които пак видно от Годишния доклад на КЕВР общо за страната са над 532 млн. лева. Затова настоях пред КЕВР да се направи обективен експертен анализ с цел промяна в начина на ценообразуването.

До този момент в публичното пространство няма представен правен, икономически, социален и технически анализ относно изпълнението на Стратегията за развитие и управление на ВиК в Република България за периода 2014-2023 г. и по специално по отношение на:

- **изпълнението на стратегически цели**, а именно: ВиК отрасълът да отговори на националните и европейски изисквания, цените на ВиК услугите да са социално поносими за потребителите и качеството на услугите и ефективността на ВиК операторите да съответстват на добрите европейски практики;

- **постигнатите резултати от въвеждането на единната цена на ВиК услугите;**

- **изпълнението на заложените дългосрочни нива на показателите за качество** от ВиК операторите като: непрекъснатост на водоснабдяването; аварии по водопроводната мрежа; общи загуби във водоснабдителните системи; налягане във водоснабдителната система; рехабилитация на водопроводната мрежа; активен контрол на течовете; ефективност на изграждане на водомерното стопанство и др.

С цел защита правата на потребителите на ВиК услуги, предлагам да бъдат обсъдени и включени следните предложения:

Относно § 2 /чл. 198 л/ от ЗИД на ЗВ и § 5, т. 5 /чл. 14, ал. 2/ от ПЗР на ЗИД на ЗВ

Да се предвиди единната цена на ВиК услуга „доставяне на вода на потребителите“ на обособена територия да бъде обвързана с начина на доставяне на водата – гравитачен път, чрез помпи или смесено подаване. По този начин цената ще бъде определена въз основа на икономически обосновани разходи.

Съгласно чл. 7, т. 4 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ), при осъществяване на дейността си Комисията за енергийно и водно регулиране се ръководи от принципа икономическа обоснованост на цените на ВиК услугите.

Това означава, че е необходимо да се отчитат начините на доставяне на вода, за които се извършват съответно различни разходи от ВиК операторите, като **се въведе единна цена според начина на доставяне на водоснабдителната услуга на територията на ВиК оператора – единна цена при гравитачно, единна цена при помпажно и единна цена при смесено доставяне.**

Относно § 5, т. 4 /чл.13, ал. 5/ от ПЗР на ЗИД на ЗВ

С Наредбата, приемана от Министерския съвет по предложение на комисията, да **се въведе механизъм за прилагане на по-ниска цена на водата/компенсиране на потребителите, когато не отговаря на изискванията на Наредба № 9/2001 г. за качеството на водата,** предназначена за питейно-битови цели.

Многобройни са жалбите в институцията, в които гражданите изразяват основателно недоволство, че въпреки забраната на Регионалните здравни инспекции за ползване на водата за питейни нужди, следва да заплащат същата като годна за питейно-битови нужди. Затова настоявам да се предвиди в ЗРВКУ изработването на механизъм за спазване на принципа „цена – качество на водоснабдителната услуга“.

Относно § 5, т. 6 /чл.21, ал. 1, т. 5/ от ПЗР на ЗИД на ЗВ

Подкрепям въведения контрол от страна на КЕВР по изпълнение на общите условия на договорите за предоставяне на ВиК услуги. За целта обаче следва да бъдат **предвидени санкции и налагане на принудителни административни мерки спрямо ВиК операторите при неизпълнение.**

С въведените изменения и допълнения на ЗРВКУ остава нерешен и проблем, за който гражданите ме сигнализират, а именно:

Към момента топлинните счетоводители сключват договори с етажната собственост за предоставяне на ВиК операторите на информация за показанията на водомерите им с дистанционен отчет, за което събират такса. Същевременно в разходите на цените на ВиК услугите са предвидени средства за отчитане на водомерите от ВиК операторите. По този начин потребителите заплащат два пъти за една и съща услуга.

В тази връзка е необходимо е да се предвиди изрично в закона **безплатно предоставяне за потребителите на информацията за показанията на водомерите им с дистанционен отчет от лицата по чл. 139 б, ал. 1 от Закона за енергетиката на ВиК операторите.**

Важно е да подчертая, че в Проекта за Закон за водоснабдяването и канализацията, внесен в Народното събрание през 2025 г., такъв текст бе предложен /§10, ал. 10 от ПЗР/.

В заключение, смятам за необходимо, предвид измененията и допълненията на ЗРВКУ, да се предвиди изменение в чл. 10, ал. 7 от ЗРВКУ, съгласно който: „ Бизнес

планове се предоставят не по-късно от 6 месеца преди изтичането на последната година съгласно действащия бизнес план.“

Сегашният регулаторен период изтича на 31.12.2026 г., поради което към момента някои ВиК оператори вече приключиха обществените консултации на бизнес-планове с потребителите си за регулаторен период 2027 г. - 2031 г.

С оглед на изложеното, изразявам увереност, че предложенията ще бъдат обсъдени и взети предвид, с цел защита правата и интересите на потребителите на ВиК услуги.

С уважение,

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ